

POSTANOWIENIE

30 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 30 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.W. i M.W.1
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M.W. i M.W.1
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 31 stycznia 2025 r., I ACa 1256/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 kwietnia 2024 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie ustalił, że łącząca powodów M.W. i M.W.1 z pozwanym Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowa pożyczki hipotecznej nr [...] z 28 grudnia 2007 r. jest nieważna (pkt I); zasądził od pozwanego na rzecz powodów łącznie do majątku wspólnego 433 283,14 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: a) od 298 806,92 zł od 22 kwietnia 2020 r. do dnia zapłaty; b) od 134 476,22 zł od 13 listopada 2021 r. do dnia zapłaty (pkt II) i orzekł o kosztach postępowania (pkt III i IV).

Wyrokiem z 31 stycznia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie pierwszym oddalił powództwo o ustalenie (pkt I.1); w punkcie drugim oddalił powództwo o zapłatę (pkt I.2);

w punkcie czwartym ustalił, że koszty procesu w całości ponoszą powodowie, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w sądzie pierwszej instancji (pkt I.3); oddalił zażalenie powodów (pkt II) i ustalił, że koszty postępowań odwoławczych w całości ponoszą powodowie, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu (pkt III).

Powodowie wnieśli skargę kasacyjną, w której zaskarżyli wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołali się na jej oczywistą zasadność ze względu na odmówienie im statusu konsumentów i oddalenie powództwa o ustalenie nieważności umowy kredytu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Przechodząc do oceny twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), należy przypomnieć, zachodzi ona wówczas, gdy z treści skargi bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że wadliwości przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się

wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Konieczne jest w związku z tym wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającej na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 r., nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Wymaga przy tym podkreślenia, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Wynikająca z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna jest zasadna w stopniu „oczywistym”, jeżeli można ją stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby pogłębionego badania okoliczności sprawy (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Bliższa analiza skargi kasacyjnej nie wykazała, że jest ona oczywiście uzasadniona w przyjętym wyżej rozumieniu. Dla oceny, czy dana osoba fizyczna jest w konkretnym przypadku konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c. nie ma znaczenia subiektywne przekonanie tej osoby, lecz okoliczności mogące posłużyć obiektywnej ocenie charakteru jej działalności. W przypadku czynności prawnych służących celom mieszanym należy brać pod uwagę cel dominujący, a w przypadku umów kredytowych istotne znaczenie ma ponadto przeznaczenie udostępnionego kapitału (zob. np. wyroki TSUE z 3 lipca 1997 r., C-269/95; z 20 stycznia 2005 r., C-464/01; z 25 stycznia 2018 r., C-498/16; z 3 września 2015 r., C-110/14; wyrok SN z 28 lutego 2025 r., II CSKP 1323/24; postanowienie SN z 20 sierpnia 2025 r., I CSK 537/25).

Jak wynika z ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany, pożyczka została wypłacona na rachunek bankowy prowadzony na potrzeby działalności gospodarczej prowadzonej pod firmą „M.”. Z uzyskanej pożyczki hipotecznej powód przeznaczył na działalność gospodarczą środki co najmniej w wysokości 204 308,98 zł, co stanowiło 55,15% kwoty pożyczki. Nawet jeśli

skarżący przeznaczili pozostałą część pożyczki na cele prywatne, nie można uznać, że w okolicznościach sprawy cel gospodarczy miał charakter marginalny i odgrywał jedynie nikłą rolę w kontekście całej transakcji (postanowienie SN z 19 maja 2022 r., I CSK 482/22).

Skarżący przedstawili przy tym wywód, z którego wynikać miało, że Sąd Apelacyjny błędnie nie dostrzegł, że zawarta przez nich z umowa pożyczki hipotecznej była bezwzględnie nieważna na podstawie art. 353¹ w zw. z art. 58 § 1 k.c. Co się tyczy obrotu innego niż konsumencki, czyli profesjonalnego lub powszechnego, to postanowienia umożliwiające jednej ze stron ukształtowanie wielkości świadczenia powinny być – w braku podstaw do stosowania przepisów szczególnych, dedykowanych obrotowi konsumenckiemu – poddane ocenie na zasadach ogólnych. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że konstrukcja umowy pożyczki lub kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej nie jest zakazana, a stosunki prawne tego rodzaju mieszczą się w granicach swobody umów (zob. szerzej wyrok SN z 12 października 2023 r., II CSK 863/23).

W podsumowaniu powyższych rozważań należy stwierdzić, że powodowie nie wykazali, że Sąd drugiej instancji oczywiście błędnie odmówił im statusu konsumentów w rozumieniu art. 22¹ k.c. i że błędnie ocenił treść łączącej strony umowy. Tymczasem dopiero w takim przypadku możliwe byłoby przyjęcie, iż zaskarżony wyrok narusza art. 58 § 1 w zw. z art. 353¹ k.c. w stopniu ewidentnym, ze skutkiem spełnienia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

A.G.

[SOP]